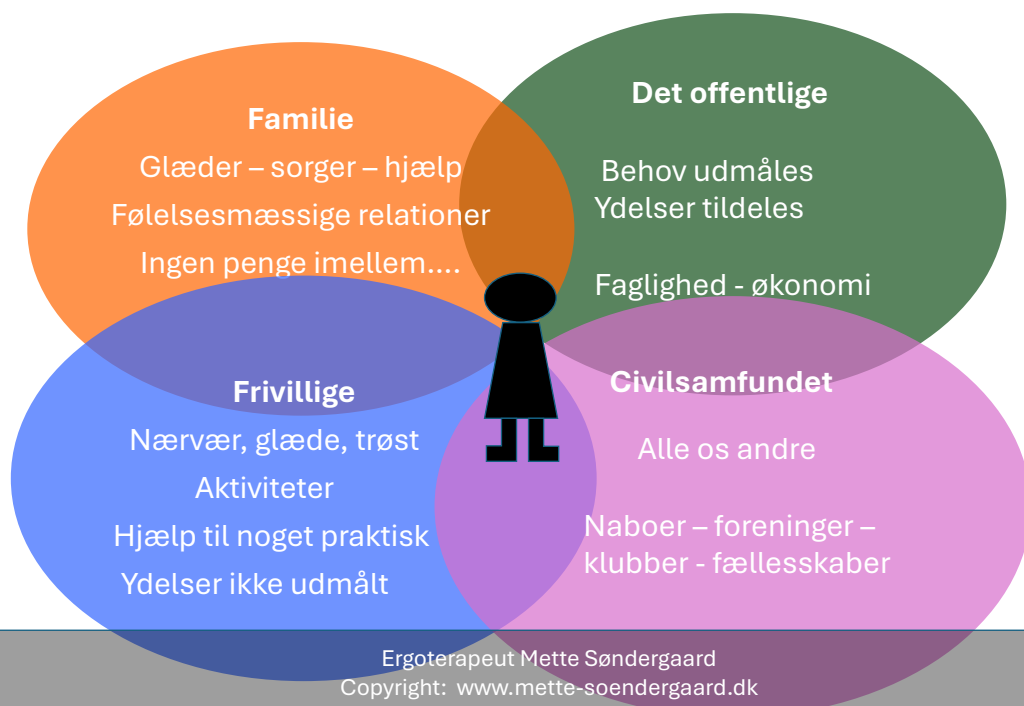

Guldet i civil- samfundet

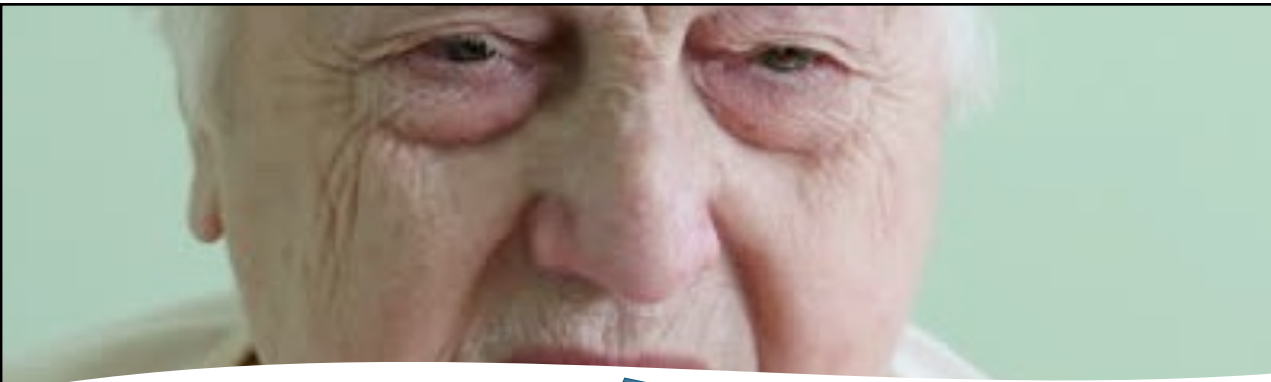
Ergoterapeut og konsulent
Mette Søndergaard
www.mette-soendergaard.dk

1

2

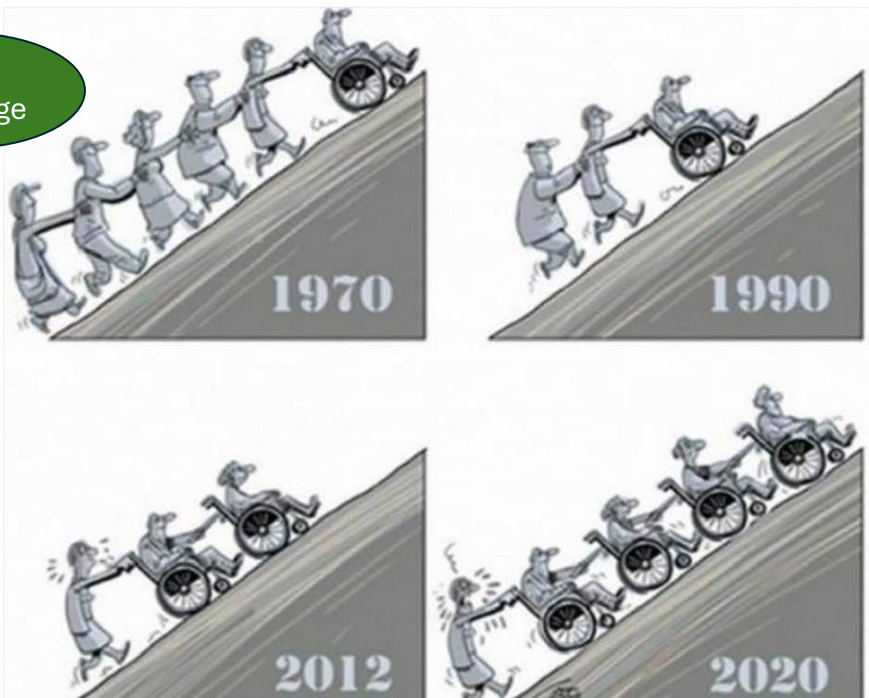
Pårørende fortæller

”Jeg var så opslidt efterhånden, at jeg begyndte at ruske min mand....
...jeg får så dårlig samvittighed

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

3

Det offentlige

1970 1990 2012 2020

4

Som frivillig giver du det dyrebareste du har: Din tid

40% af danskerne udfører frivilligt arbejde (VIVE/Danmarks statistik)

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

5

Det offentlige OS der arbejder fagprofessionelt

Kultur - rejse

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

6

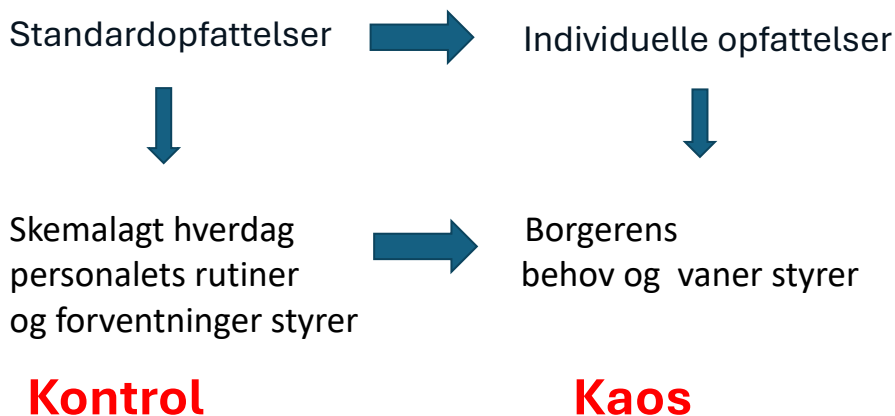
Kulturrejse.....

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

7

Kulturrejse.....

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

8

Iturrejse.....

Individuelle opfattelser

Kan vi kende os selv en smule i dette?

Er vi stagneret lidt i en standardopfattelse????

Skemalagt hverdags
personalets rutiner
og forventninger styrer

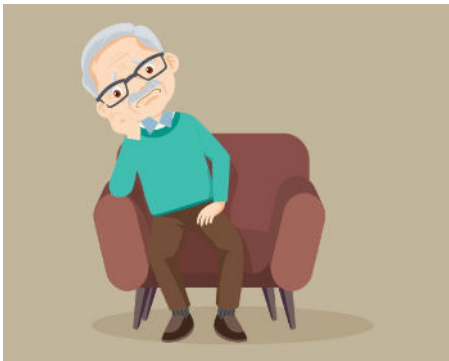
Kontrol → **Kaos**

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

9

Er vores tilbud præget af standard-tanken???

Ydelser

Hjælpemidler
Kørselsordning
Medicin
Mad
Osv.....

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

10

Kulturrejse.....

”Gamle kultur”

”Nye kultur”

Standard-
opfattelser

Individuelle
opfattelser

Hjælpemidler
Kørselsordning
Medicin
Mad
Osv.....

Hvem er du?
Hvordan ser dit
gode liv ud?

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

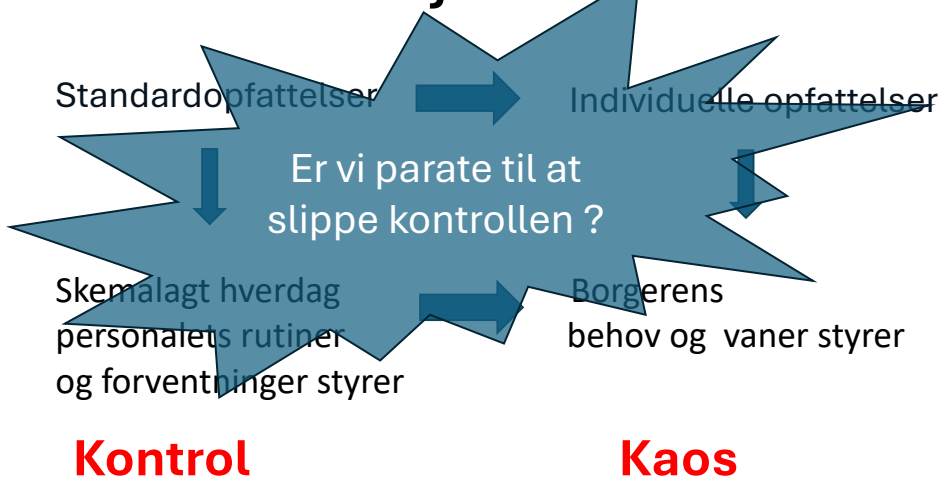
11

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

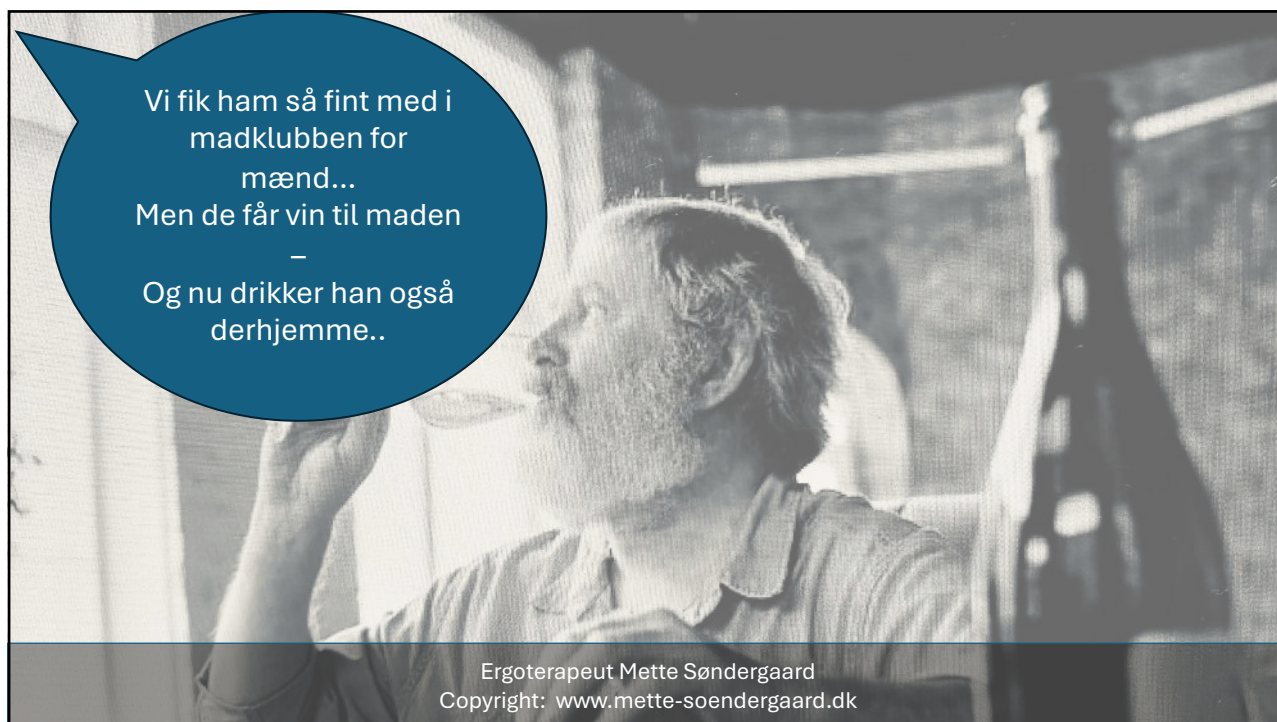
12

Kulturrejse.....

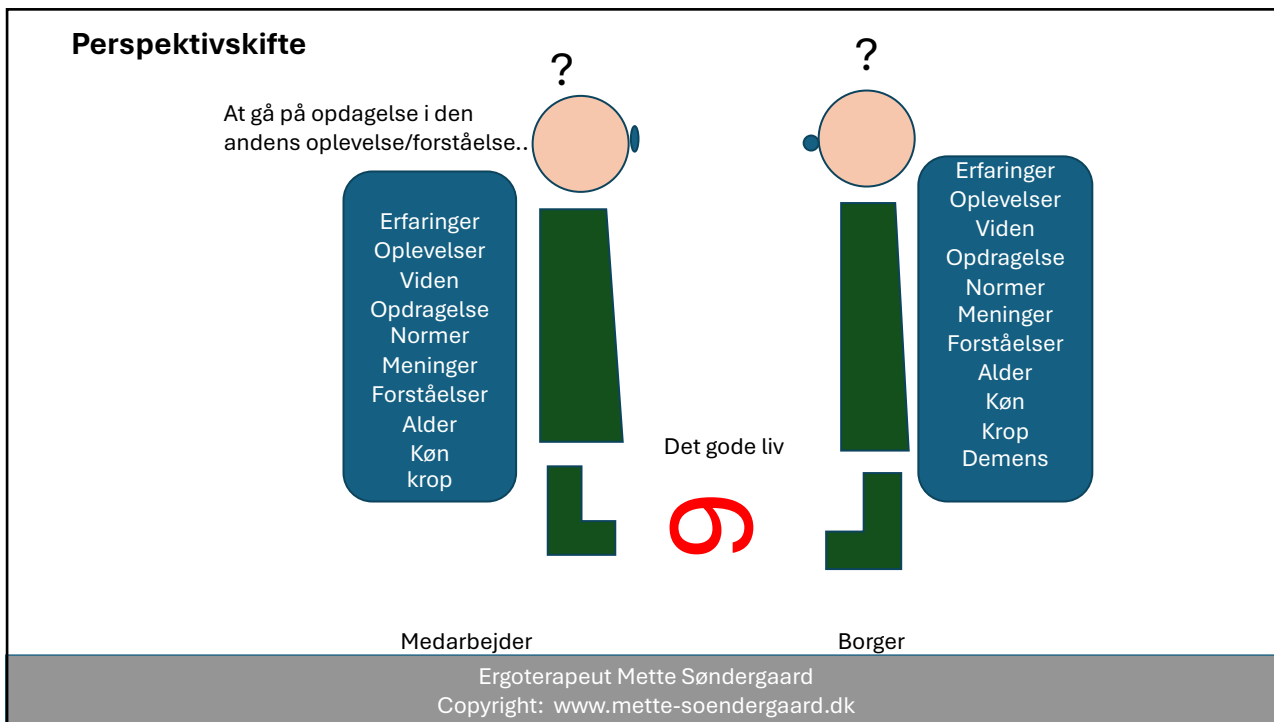
Ergoterapeut Mette Søndergaard
 Copyright: www.mette-soendergaard.dk

13

Ergoterapeut Mette Søndergaard
 Copyright: www.mette-soendergaard.dk

14

15

16

Den nye definition af rehabilitering understreger, at rehabilitering ikke bare handler om at være selvhjulpen i eget hjem. Det handler også om at være deltagende borger i et samfund og være menneske i sociale fællesskaber.

(Hvidbog om rehabilitering, 2022)

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

17

Også Recovery – at komme sig – kigger mere og mere ind i at inddrage borgerens selvvalgte netværk og fællesskaber

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

18

Kitwood fremhæver 5 grundlæggende psykologiske behov

Alle mennesker har disse

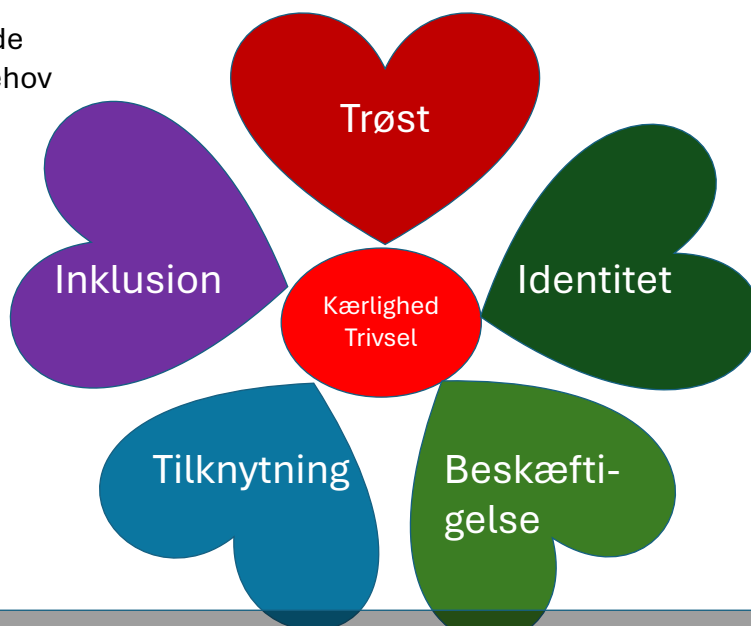
Når mennesket udsættes for pres, sygdom, sorg med mere – kan vi få svært ved selv at opsøge og få dækket behovene

Mennesker med demens/kognitive skrøbeligheder er stærkt udfordret på selv at opsøge og få dækket disse 5 psykologiske behov

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

19

Kitwood
5 grundlæggende
psykologiske behov

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

20

Ømhed – nærvær – lindring af smerte og sorg, beroligelse samt tryghedsfølelse

Behovet for trøst kan være særlig stort når personen skal forholde sig til følelsen af tab og og svigtende evne
Men også indre uro/angst uden at vide hvorfor....

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

21

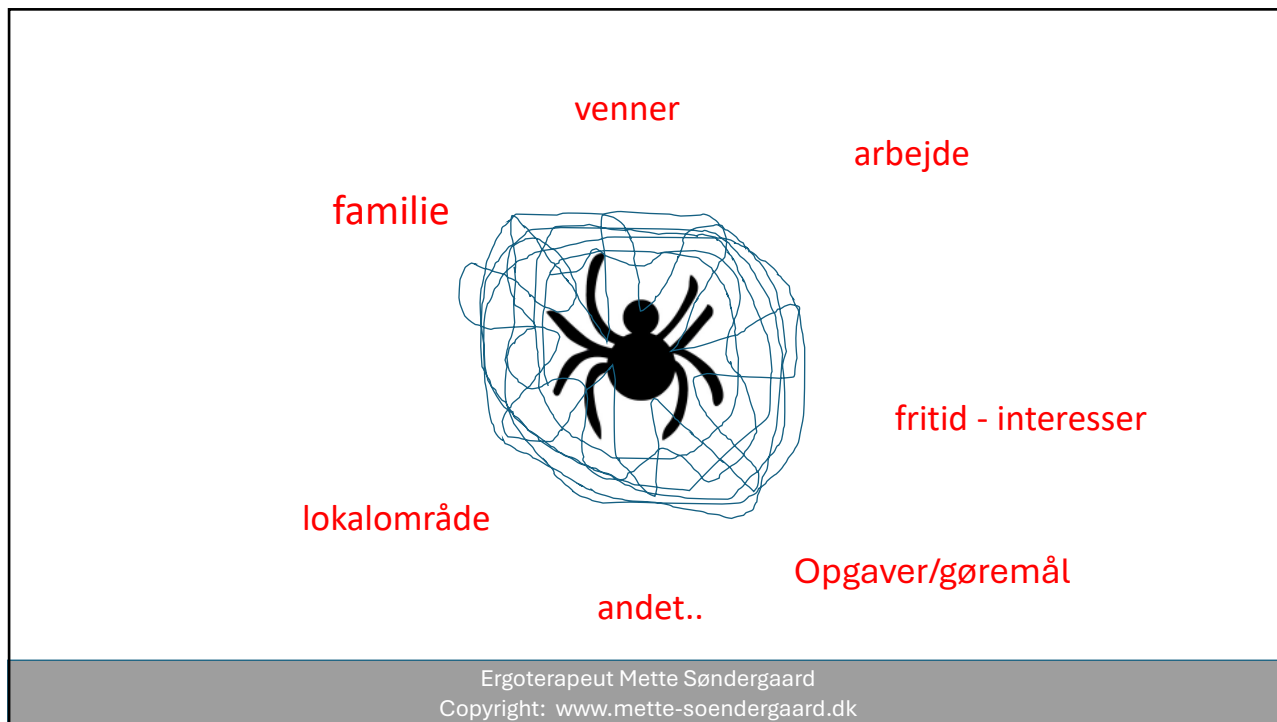

At have en identitet er at vide hvem man er – både kognitivt og følelsesmæssigt. Det vil sige: At vide og mærke hvem jeg er.

Der er behov for at mødes med andre – styrkelse af oplevelsen af identitet

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

22

23

Beskæftigelse

Kitwood: At være beskæftiget betyder at være involveret i livsprocessen på en sådan måde, at du trækker på dine evner og kræfter. Det modsatte er en tilstand af kedsomhed, apati og nyttesløshed.

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

24

Allerede i livets første år knytter vi os til andre

Tilknytning til andre fungerer som en slags sikkerhedsnet – og som hvis det brydes kan være altødelæggende

Jeg har brug for dig – du har brug for mig – følelsesmæssigt.

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

25

Kitwood beskriver mennesket som en art, der er bestemt for at leve i en social sammenhæng –
at være en del af et fællesskab –
At høre til, altså at være inkluderet

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

26

At føle sig værdifuld –
opretholdes i stor grad af at
have betydning for andre

**Jeg har brug for at der er
brug for mig**

Nu skal selvværdet måske
opretholdes helt
eller delvist af én selv

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

27

Kulturrejse.....

Standardopfattelser

Individuelle opfattelser

Skemalagt hverdag
personalets rutiner
og forventninger styrer

Borgerens behov og
vaner styrer

Sproget signalerer:
"Vi ved bedst"

Sproget signalerer:
Borgeren er ekspert i eget liv

Taler TIL og OM borgeren

Taler MED borgeren

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

28

Er du god
til at være nysgerrig på den anden?

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

29

Selvfølger jeg
borgeren om hvad
der er vigtigt

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

30

31

32

At se ud på verden
sammen med
et andet menneske
-
og se med den
andens øjne

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

33

At gøre mig nysgerrig
på dét DU synes,
tænker, mener,
oplever.....

Kan være svært hvis jeg
synes
jeg er lidt "klogere"
end dig .....

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

34

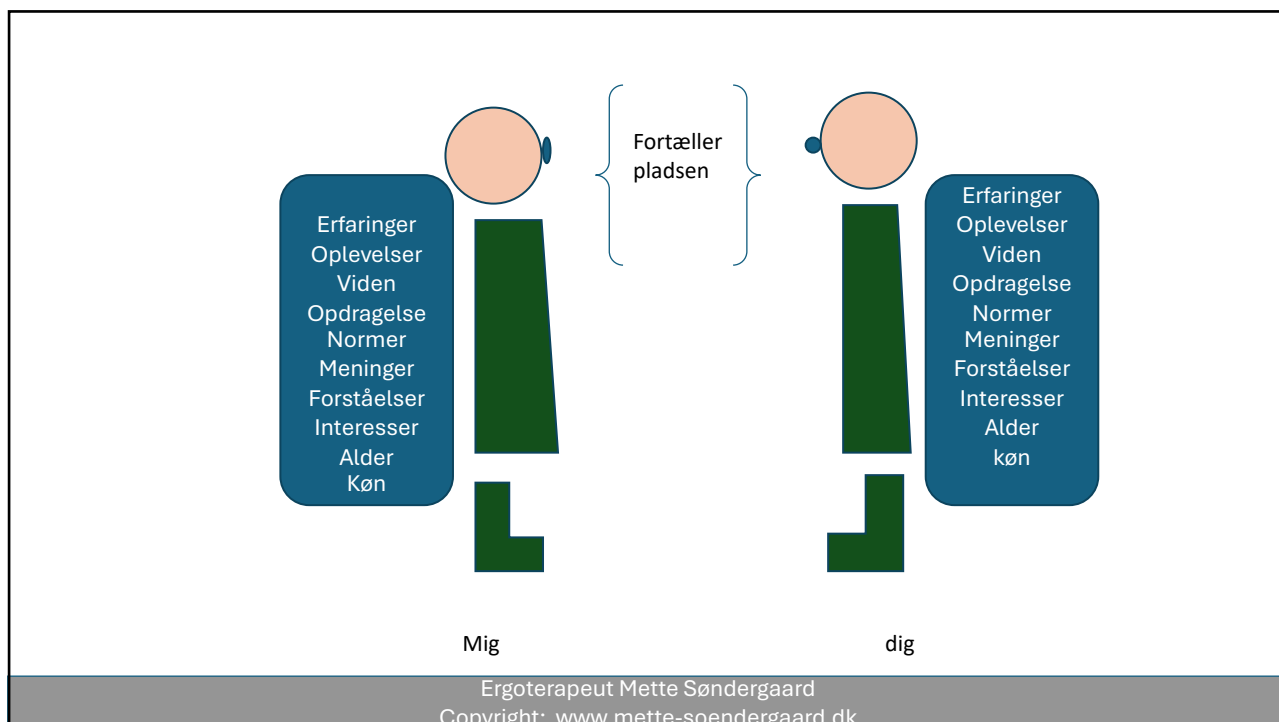

Hun er opgivende
Har ikke rigtig lyst til noget mere
Synes ikke hun kan noget mere

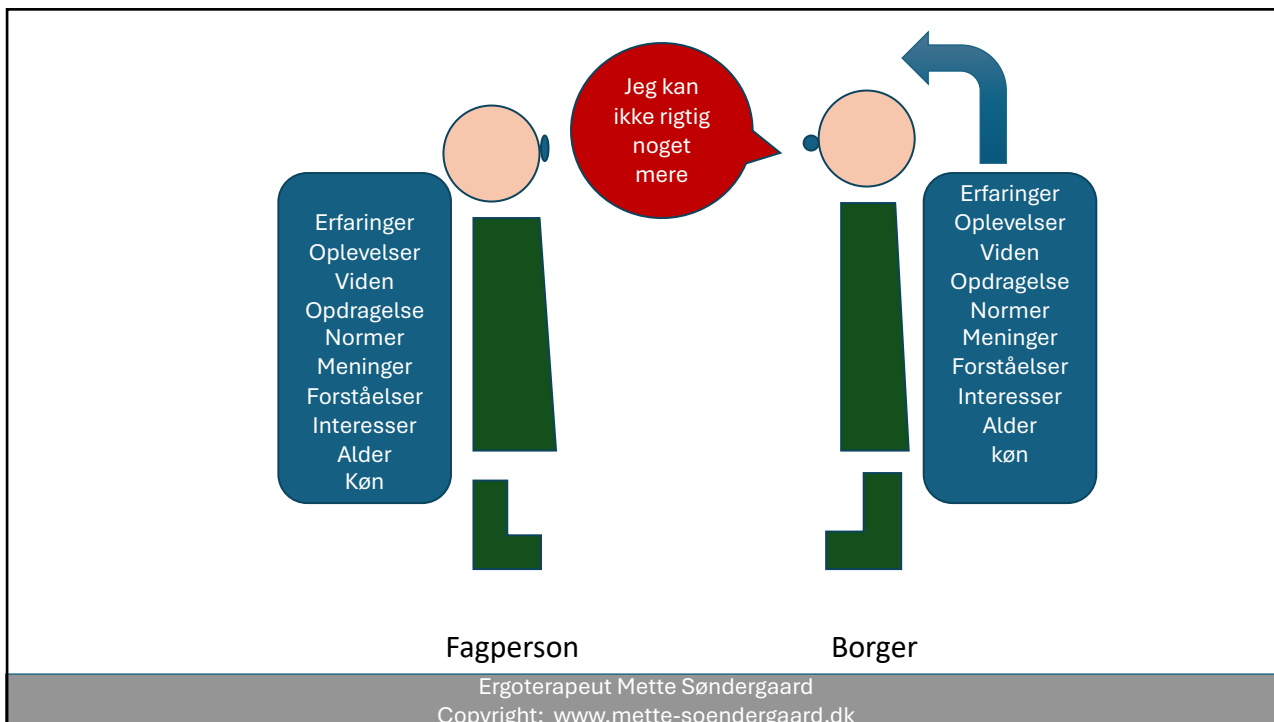
Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

35

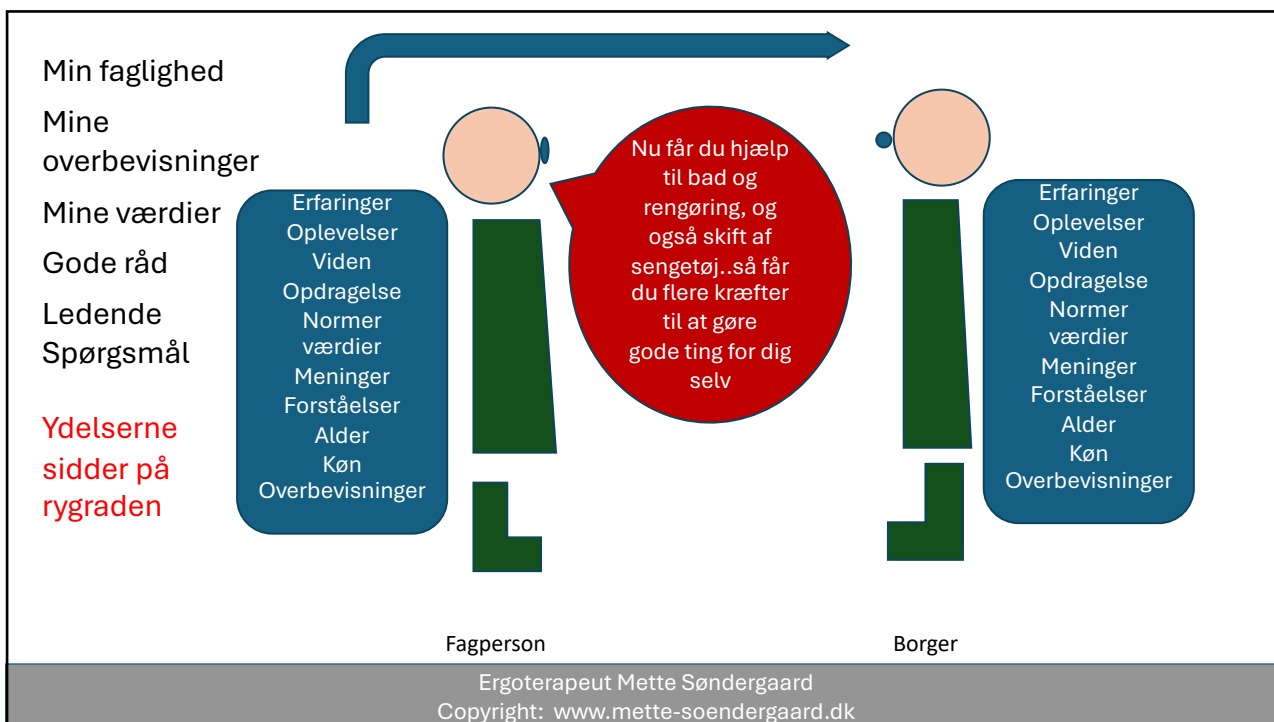

36

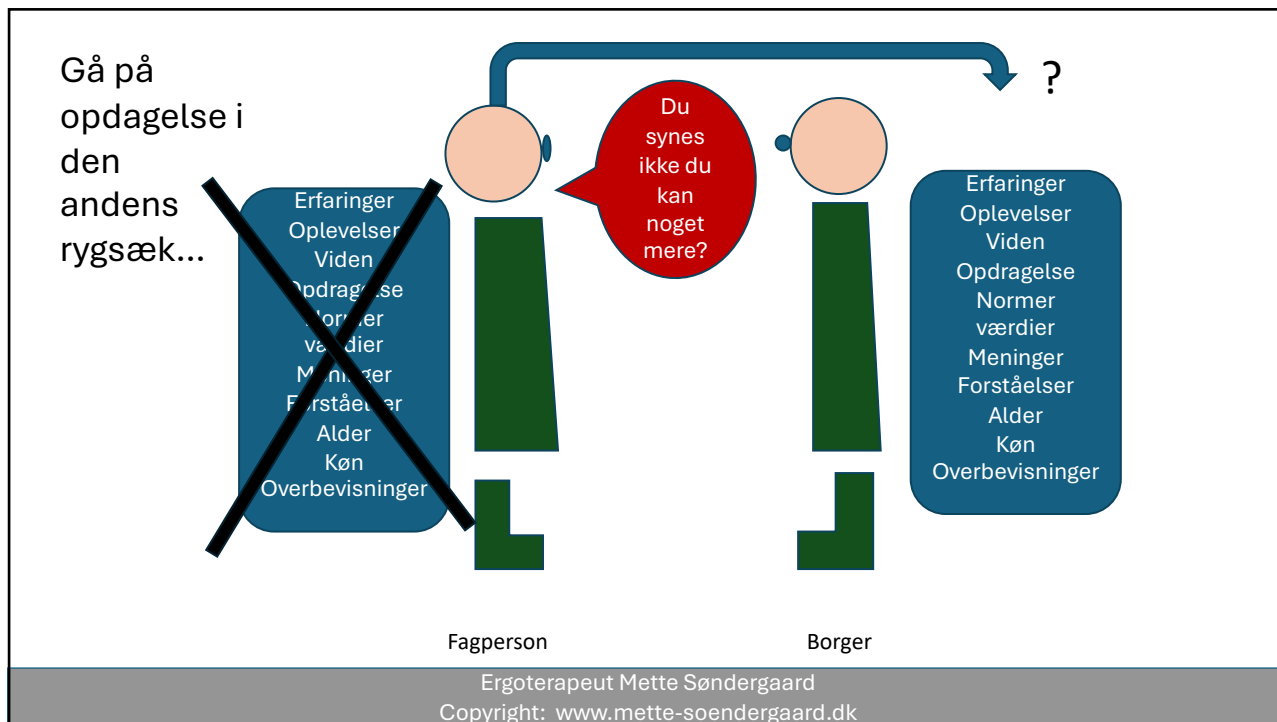

37

38

39

Sæt samme *fokus*

At vandre med i den andens fortælling

Evt. gentage.....ord/sætning

Vær forsigtig med spørgsmål ved demens/
kognitiv skrøbelighed

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

40

At dæmpe egen rygsæk er godt værktøj
til at "gå på opdagelse" i den anden

Rolig nu...så
så...roooooolig

Dæk, sagde jeg

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

41

Jeg hører selv det som kommer ud
af min mund

- Forstå
- Forlige mig
- Finde nye/andre veje

Den som lytter
får
også tanker...
ideer
forståelser...

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

42

Hvad har du mest af med i tasken?

Rådgiver

Kender svaret

Prøver at:
Overbevise
Overtale
Ledende
spørgsmål

Katalysator

Venlig nysgerrig:

Stimulerer B til selv at
finde løsning
Viser interesse for B
opfattelse
Støtter B's
ønsker og
menings-
fuldhed

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

43

Åse har demens, enke, tidligere været aktiv i lokalmiljøet, kommet meget i ældrecentret og har spillet kort.

Nu har hun trukket sig helt, demensen har medført angst for at gå ud, hun kan fysisk men ikke mentalt

Sosu-hjælperen kontakter, sammen med Åse, kortklubdamerne og følger Åse hen til Ældrecentret til næste spilledag.

Åse kommer ikke selv afsted de efterfølgende spilledage

Sosuhjælper kontakter igen kortklubdamerne, og sammen med Åse inviteres damerne nu hjem til Åse på spilledagene

Åse kan ikke følge med i spillet. Men hun laver kaffe, dækker bord, strikker mens de andre spiller og nyder samværet og snakken og Ja – at være ”i live igen”
(Farvskov kommune)

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

44

Hvad betyder det for Åse
at damerne kommer hjem til hende?

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

45

Det handler om at have fokus på samværets kraft

Den giver mulighed for:

At have en rolle

At bidrage til fællesskabet

At bruge sine ressourcer

At interagere i et socialt samspil

At have indhold i tiden

At have en identitet

Ergoterapeut Mette Søndergaard
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

46

Kan en ydelse hedde:
Ledsagelse til
kortklubben?

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

47

Ældrereformen
lægger op
til
samarbejde
med
civilsamfundet

Ydelser
som peger ud
i civilsamfundet

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

48

Vigtige faktorer ved forebyggelse/forværring af demens og opretholdelse af den mentale helse generelt:

Ifølge forskerne er nøgleordene (igen igen):

Motion

Sund kost

Brug hjernen

Vær social aktiv

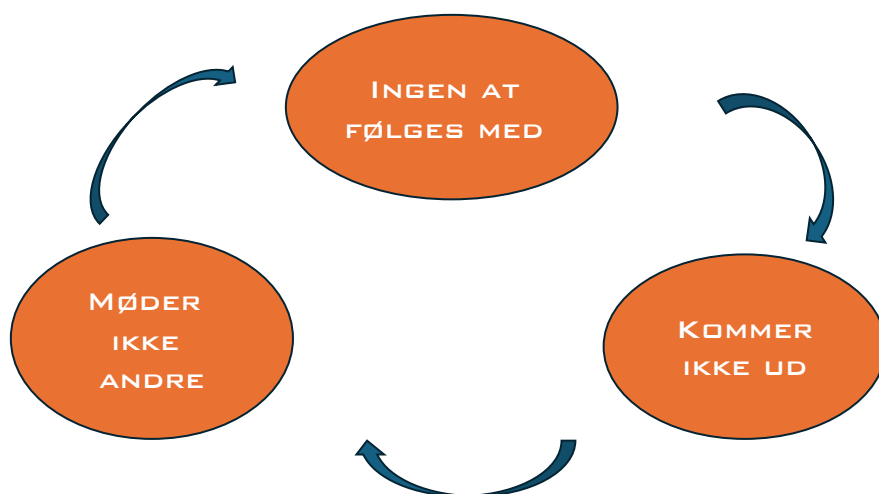
(Og få et høreapparat
hvis du trænger)

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

49

Ensomhedscirklen

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

50

Social ensomhed

Man er alene
men vil gerne
være sammen
med andre

Det er onsdag
eftermiddag.
Jeg vil gerne
drikke kaffe sammen
med andre - men der er
ikke nogen jeg kan tage
kontakt til eller invitere på
kaffe

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

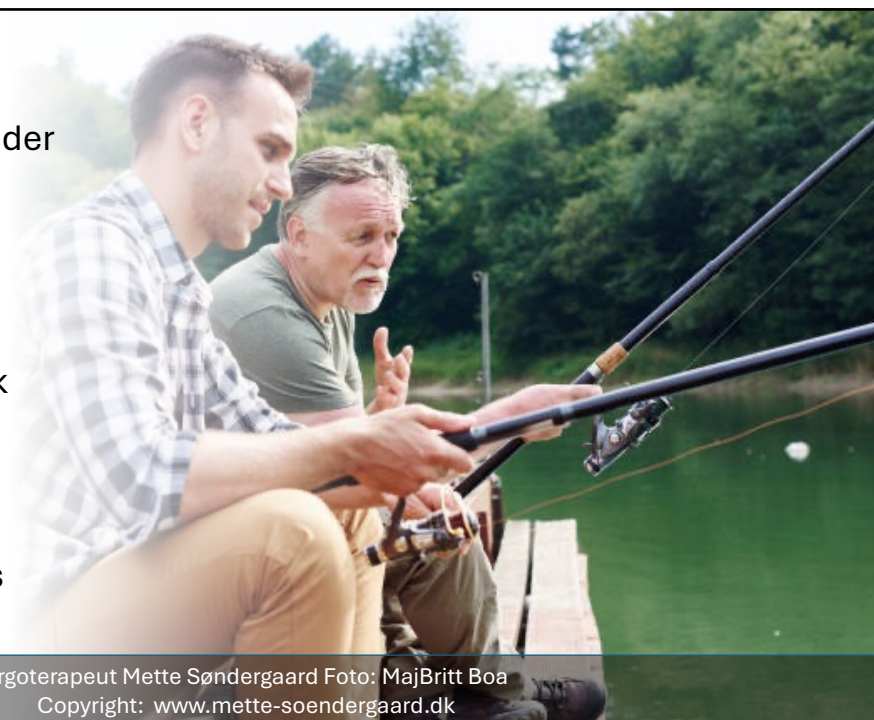
51

Erik følges til lokal
Fiskeklub af medarbejder

Han får en god
kontakt med Lasse

Medarbejderen og Erik
får aftale i stand:

Lasse henter nu
Erik når der skal fiskes

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

52

Esther er bekymret
Hun skal nu have
robot-støvsuger

Så kommer
”de søde piger”
ikke så ofte

”Så bliver jeg endnu
mere
ensom”

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

53

I møder mellem mennesker kan der være en oplevet forskel på status

F.eks:

- Pædagog – barn
- Læge – patient
- Mester – lærling
- Fagperson - borger

Den ene part har udgangspunktet:
Jeg ved bedst.

Mere fokus på den
anden person
fremfor
aktiviteten

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

54

Når borgeren hjælpes udenfor systemet – opstår møder med andre mennesker og man mødes om et

Fælles tredje

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

55

Det fælles tredje udgangspunktet er din interesse

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

56

Vi er aktive og erfarer sammen

Vores opmærksomhed er rettet mod det vi gør sammen

Flow
Glemme tid og sted
Følelse af mening, tilfredshed og styrke
Frikvarter fra evt tunge tanker

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

57

Der er så mange, mange foreninger – klubber interessegrupper frivillige med meget mere derude

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

58

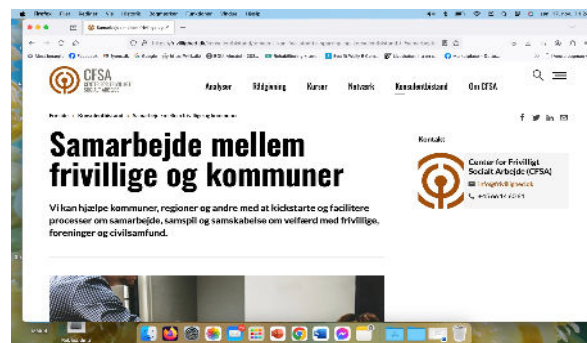
Der er så mange, mange foreninger – klubber
Interessegrupper frivillige med meget mere derude
Kig bla her:

www.aktivtaeldreliv.dk

www.aeldresagen.dk

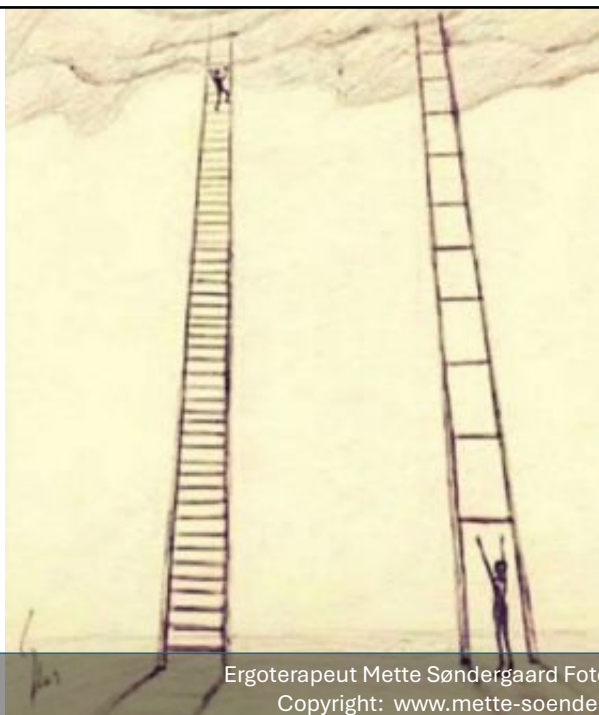
www.frivillige.dk

Præst – kirke og sognesamvirker

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

59

Sæt ikke
store mål

Små skridt
– be happy

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

60

Forandring tager tid

Ergoterapeut Mette Søndergaard Foto: MajBritt Boa
Copyright: www.mette-soendergaard.dk

61

Tak for nu

Ergoterapeut og konsulent
Mette Søndergaard
www.mette-soendergaard.dk

62